

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ

ΕΝΟΤΗΤΑ 5 - ΟΙ ΑΞΙΕΣ ΤΗΣ ΕΕ

Η παρούσα ενότητα για τις αξίες της ΕΕ αποτελείται από τρία μέρη:

ξεκινά με ένα παιχνίδι για την απόκτηση τετράδων, κατά το οποίο οι παίκτες ανακαλύπτουν τις αξίες της ΕΕ και συγκεκριμένα παραδείγματα για τους τρόπους με τους οποίους η ΕΕ τις πραγματώνει. Αφού γνωρίσουν πρώτα τις αξίες αυτές, οι μαθητές καλούνται να σκεφτούν με κριτικό πνεύμα σε μια ατομική άσκηση. Τέλος, οι μαθητές ακονίζουν τις ικανότητές τους στον δημοκρατικό διάλογο με μια άσκηση συζήτησης στην τάξη, έχοντας να επιλέξουν μεταξύ 16 προτάσεων. Το παιχνίδι μπορεί να παιχτεί ξεχωριστά από τα άλλα δύο μέρη.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ	ΥΛΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ
Εκπαιδευτικό παιχνίδι: οι αξίες της ΕΕ	20 λεπτά	<ul style="list-style-type: none">- Σειρά 32 καρτών με αναφορά σε αξίες για την κάθε ομάδα παικτών. Οι κάρτες πρέπει να εκτυπωθούν από την μία πλευρά και να κοπούν.- Σειρά καρτών σωστό ή λάθος για την κάθε ομάδα παικτών. Οι κάρτες πρέπει να εκτυπωθούν από την μία πλευρά και να κοπούν.
Ατομική άσκηση	10 λεπτά	<ul style="list-style-type: none">- Προσωπικός Χάρτης Αξιών για τον κάθε μαθητή.
Άσκηση συζήτησης στην τάξη	10 λεπτά ανά πρόταση	<ul style="list-style-type: none">- Υπολογιστής + βιντεοπροβολέας- Παρουσίαση της ενότητας 5 με 16 προτάσεις- Οι συμπληρωμένοι προσωπικοί χάρτες αξιών των μαθητών

ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ

ΘΕΩΡΗΣΕΙΣ

- Οι μαθητές έχουν πλήρη επίγνωση των αξιών της ΕΕ.

ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

- Οι μαθητές μαθαίνουν τις αξίες της ΕΕ και μελετούν ορισμένα απτά παραδείγματα του τρόπου με τον οποίο η ΕΕ εφαρμόζει τις αξίες αυτές στην πράξη.

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

- Οι μαθητές αναπτύσσουν τη δική τους άποψη για τις αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Οι μαθητές ακονίζουν τις δεξιότητές τους στον διάλογο.

ΒΗΜΑ ΠΡΟΣ ΒΗΜΑ

1. ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

ΠΛΑΙΣΙΟ

Η τάξη χωρίζεται σε μικρότερες ομάδες, κατά προτίμηση τεσσάρων ατόμων, για το παιχνίδι. Μπορείτε επίσης να δημιουργήσετε ομάδες με τρεις ή πέντε μαθητές, εάν χρειαστεί. Κάθε ομάδα κάθεται γύρω από ένα τραπέζι. Τα μέλη κάθε ομάδας συναγωνίζονται μεταξύ τους. Κάθε ομάδα έχει 32 κάρτες με αξίες και 30 κάρτες σωστό ή λάθος.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- Οι κάρτες με αξίες μοιράζονται στα μέλη της ομάδας. Εάν στην ομάδα υπάρχουν τέσσερις παίκτες, κάθε παίκτης λαμβάνει οκτώ κάρτες. Εάν στην ομάδα υπάρχουν τρεις ή πέντε παίκτες, μερικοί παίκτες θα έχουν μια επιπλέον κάρτα. Οι παίκτες κρατούν τις κάρτες στα χέρια τους και δεν τις δείχνουν στους συμπαίκτες τους.
- Στη μέση του τραπεζιού υπάρχει μια στοίβα 30 καρτών σωστό ή λάθος με την άγραφη πλευρά προς τα πάνω.
- Ο τελικός στόχος του παιχνιδιού είναι η συλλογή του μεγαλύτερου αριθμού από τετράδες καρτών με την ίδια αξία της ΕΕ.
- Το μεγαλύτερο σε ηλικία μέλος της ομάδας ξεκινά το παιχνίδι. Ρωτά τον παίκτη της επιλογής του εάν διαθέτει την κάρτα με μία συγκεκριμένη αξία της ΕΕ, λ.χ. την «αλληλεγγύη». Ο πρώτος παίκτης πρέπει να διαθέτει τουλάχιστον μία κάρτα με την συγκεκριμένη αξία της ΕΕ.
 - Εάν ο άλλος παίκτης δεν διαθέτει την κάρτα που του ζητήθηκε, το λέει και, στη συνέχεια, σειρά στο παιχνίδι παίρνει ο παίκτης που βρίσκεται στα αριστερά του.
 - Εάν ο άλλος παίκτης έχει την κάρτα που του ζητήθηκε, παίρνει μια κάρτα «Σωστό ή Λάθος» από τη μέση του τραπεζιού και κάνει την ερώτηση που βρίσκεται σε αυτή.
 - Αν ο πρώτος παίκτης απαντήσει σωστά, παίρνει την κάρτα που ζήτησε. Ως απάντηση αρκεί το «σωστό» ή «λάθος» χωρίς να χρειάζεται ο παίκτης να δώσει συμπληρωματικές πληροφορίες.
 - Εάν η απάντηση δεν είναι σωστή, ο πρώτος παίκτης δεν παίρνει την κάρτα, ενώ η κάρτα σωστό ή λάθος την οποία σήκωσε, τοποθετείται κάτω από τις άλλες κάρτες στη μέση του τραπεζιού.
 - Σε κάθε περίπτωση, σειρά παίρνει ο παίκτης από τα αριστερά.
- Όταν ένας παίκτης συγκεντρώσει μια τετράδα καρτών με την ίδια αξία της ΕΕ, λέει μεγαλόφωνα «τετράδα!» και τοποθετεί την τετράδα στο τραπέζι. Αυτή η τετράδα του ανήκει.
- Το παιχνίδι τελειώνει όταν συμπληρωθούν τα οκτώ σετ καρτών. Οι μαθητές με τα περισσότερα σετ καρτών κερδίζουν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Για το περιεχόμενο, ανατρέξτε στο έγγραφο με τις κάρτες για το παιχνίδι και τις κάρτες σωστό ή λάθος.

- Στις **32 κάρτες αξιών**, οι μαθητές ανακαλύπτουν τις αξίες της ΕΕ και ορισμένα παραδείγματα του

τρόπου με τον οποίο η Ευρωπαϊκή Ένωση/το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εφαρμόζουν τις αξίες αυτές στην πράξη, στην ΕΕ και εκτός αυτής. Υπάρχουν οκτώ σετ με τέσσερις κάρτες.

- Οι **30 κάρτες σωστό ή λάθος** περιέχουν σωστές ή λανθασμένες προτάσεις που αντιστοιχούν στις πληροφορίες οι οποίες εμφανίζονται στις κάρτες αξιών. Οι μαθητές μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις πληροφορίες για τις κάρτες αξιών που κρατάνε προκειμένου να απαντήσουν στις κάρτες σωστό ή λάθος.

2. ΑΤΟΜΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

Στόχος της άσκησης αυτής είναι ο μαθητής να προβληματιστεί για κάθε μία από τις αξίες και να διαμορφώσει άποψη. Η άσκηση αποτελεί προετοιμασία για την άσκηση διαλόγου στην τάξη.

ΠΛΑΙΣΙΟ

Κάθε μαθητής είναι καθιστός και διαθέτει ένα προσωπικό χάρτη αξιών.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Στο συγκεκριμένο τμήμα, ο εκπαιδευτικός μοιράζει σε κάθε μαθητή ένα Προσωπικό Χάρτη Αξιών. Πρόκειται για προσωπικό έγγραφο που προορίζεται μόνο για τον μαθητή. Στον Χάρτη Αξιών είναι καταγεγραμμένες οι αξίες της ΕΕ, μαζί με ένα βασικό ορισμό. Ο εκπαιδευτικός δίνει τις ακόλουθες οδηγίες:

1. Υποδείξτε σε προσωπικό επίπεδο εάν συμφωνείτε ή όχι με τις αξίες αυτές

Ο εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να προβληματιστούν (ο καθένας μόνος του) για κάθε μία από τις αξίες και τους βασικούς τους ορισμούς:

Αναρωτηθείτε τα εξής: «ενστερνίζομαι προσωπικά τις αξίες αυτές;» Με άλλα λόγια, συμφωνείτε (σε προσωπικό επίπεδο) ότι κάθε άνθρωπος θα πρέπει να είναι ελεύθερος, ίσος ως προς το συνάνθρωπό του, να ζει σε μια δημοκρατία, να σέβεται το κράτος δικαίου, να σέβεται την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και τα ανθρώπινα δικαιώματα, να επιδεικνύει ανεκτικότητα και αλληλεγγύη; Σκεφτείτε το και κυκλώστε την απάντηση «συμφωνώ» ή «διαφωνώ» δίπλα από κάθε αξία, ανάλογα με την άποψή σας.

2. Κατατάξτε τις αξίες σύμφωνα με τη σημασία τους

Στη στήλη «Προτεραιότητες της ΕΕ» στον Χάρτη Αξιών, οι μαθητές κατατάσσουν τις αξίες ανάλογα με τη σημασία που θεωρούν πως θα πρέπει να έχει η κάθε μία για την ΕΕ (1 = πλέον σημαντική, 8 = λιγότερο σημαντική). Πρόκειται για ατομική άσκηση για την οποία το αποτέλεσμα θα διαφέρει για κάθε μαθητή.

3. ΑΣΚΗΣΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΙΘΟΥΣΑ

Στόχος αυτού του μέρους είναι η συνεργασία, με στόχο την ανάπτυξη του νοήματος των αξιών ή ορισμένων από αυτές. Για κάθε αξία, υπάρχουν δύο προτάσεις στην παρουσίαση. Ο εκπαιδευτικός επιλέγει δύο έως τέσσερις προτάσεις για συζήτηση στην τάξη, σύμφωνα με τα ενδιαφέροντα των μαθητών.

Σημείωση: Οι προτάσεις έχουν ως στόχο να προκαλέσουν συζήτηση σχετικά με την αξία. Δεν αποτελούν έκφραση γνώμης για την εν λόγω αξία.

ΠΛΑΙΣΙΟ

Οι μαθητές θα πρέπει να είναι τοποθετημένοι με τρόπο που να ευνοεί τη συζήτηση και να τους επιτρέπει να βλέπουν τις προτάσεις που προβάλλονται στην οθόνη στο μπροστινό μέρος της αίθουσας.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Διαδικασία που θα ακολουθήσει η συζήτηση για κάθε πρόταση:

1. Πρώτη ψηφοφορία

Ο εκπαιδευτικός εμφανίζει μία πρόταση της επιλογής του και δίνει οδηγίες: «Κοιτάξτε την πρόταση. Σκεφτείτε την για λίγο και αποφασίστε ο καθένας μόνος του εάν συμφωνείτε ή διαφωνείτε. Δεν υπάρχει ενδιάμεση επιλογή, καλείστε να επιλέξετε μία πλευρά.»

Σημαντικές παρατηρήσεις:

- Μπορεί να υπάρχουν απορίες σχετικά με την πρόταση. Ο εκπαιδευτικός διευκρινίζει κατά το δυνατόν τι εννοούσε η πρόταση.
- Πρόκειται για διαισθητική ψήφο και στη συνέχεια το θέμα θα συζητηθεί σε μεγαλύτερο βάθος.
- Δεν υπάρχει «σωστή» ή «λάθος» απάντηση.
- Οι προτάσεις έχουν στόχο τους να προκαλέσουν τη συζήτηση και δεν αποτελούν πραγματικές απόψεις.

Ο εκπαιδευτικός μετρά τις ψήφους και τις καταγράφει.

2. Συζήτηση στην Ολομέλεια

Ο εκπαιδευτικός ζητά από ένα μαθητή να εξηγήσει την άποψή του. Στη συνέχεια, ο εκπαιδευτικός δίνει το λόγο στην ομάδα που συμφωνεί και στην ομάδα που διαφωνεί με τον μαθητή που είχε τον λόγο, ανοίγοντας με αυτόν τον τρόπο τη συζήτηση επί του θέματος. Συμβουλή: εάν επιλέξετε κάποιον που ανήκει στην άποψη που μειοψήφησε μπορεί να προκαλέσετε τον διάλογο με αντιδράσεις από τους μαθητές που ψήφισαν υπέρ της αντίθετης άποψης. Κι έτσι μπορεί να ενθαρρυνθεί η συζήτηση.

Ο εκπαιδευτικός συντονίζει τη συζήτηση.

3. Δεύτερη ψηφοφορία (προαιρετικά)

Μετά τη συζήτηση σε επίπεδο ομάδας, ο εκπαιδευτικός καλεί για τη διενέργεια δεύτερης ψηφοφορίας. Υπολογίζει τις ψήφους και τις συγκρίνει με τα αποτελέσματα της πρώτης ψηφοφορίας. Υπήρξαν μαθητές που άλλαξαν γνώμη;

4. Συμπέρασμα

Μετά από τη δεύτερη ψηφοφορία, ο εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να ελέγξουν εάν η απάντησή τους συμφωνεί με όσα δήλωσαν στον Προσωπικό Χάρτη Αξιών τους. Εξακολουθούν να συμφωνούν με την εν λόγω αξία; Μήπως θα άλλαζαν την κατάταξη;

ΚΑΠΟΙΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟ ΤΗΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

- Ξεκινήστε επισημαίνοντας τους βασικούς κανόνες της συζήτησης: ακούστε ο ένας τον άλλον· περιμένετε τη σειρά σας για να μιλήσετε· να είστε ευγενικοί· να παραμένετε εντός θέματος· μην μιλάτε πάρα πολύ και δώστε και στους άλλους τη δυνατότητα να πάρουν το λόγο. Έτσι μπορείτε να αναφέρεστε σε αυτούς τους κανόνες κατά τη διάρκεια της συζήτησης.
- Μην εκφράζετε τη δική σας γνώμη· παραμείνετε κατά το δυνατόν ουδέτεροι.
- Προσπαθήστε να δώσετε το λόγο σε όσους περισσότερους μαθητές γίνεται.
- Όταν δεν υπάρχει άμεση αντίδραση, επαναδιατυπώστε ή κάντε το δικηγόρο του διαβόλου, θέτοντας προκλητικά ερωτήματα.
- Εάν ένας μαθητής μονοπωλήσει τη συζήτηση, προσπαθήστε να διακόψετε, να ανακεφαλαιώσετε ευγενικά όσα είπε και να δώσετε τον λόγο σε άλλο μαθητή, λ.χ. ρωτώντας ποιοι μαθητές συμφωνούν με ό,τι μόλις ειπώθηκε .
- Εάν ο μαθητής βγει εκτός θέματος, διακόψτε και ζητήστε να παραμείνει προσηλωμένος στο βασικό ζήτημα. Μπορεί να φαίνεται αγενές, αλλά οι υπόλοιποι μαθητές θα σας ευγνωμονούν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Οι προτάσεις εμφανίζονται στην παρουσίαση που αντιστοιχεί στην παρούσα ενότητα. Εκεί οι προτάσεις επαναλαμβάνονται με ορισμένες επιπλέον πληροφορίες.

ΔΗΛΩΣΗ ΑΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

Οι προτάσεις που χρησιμοποιήθηκαν έχουν ως στόχο να προκαλέσουν τον διάλογο στην τάξη γύρω από τις αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δεν συνιστούν έκφραση απόψεων για τη συγκεκριμένη αξία, ούτε αντιπροσωπεύουν την άποψη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

1. «Ένα δημοψήφισμα αποτελεί πάντα ένα καλό τρόπο να αναγκαστούν οι πολίτες να συμμετάσχουν.»

Το ερώτημα που τίθεται είναι εάν ένα δημοψήφισμα είναι κάτι θετικό για τη δημοκρατία. Τα όρια του δημοψηφίσματος είναι πως οι άνθρωποι συνήθως έχουν να επιλέξουν ανάμεσα σε «ναι» ή «όχι» και ότι δεν υπάρχει περιθώριο για εναλλακτικές, π.χ. στην Ελβετία (δεν είναι μέλος της ΕΕ) οι άνθρωποι καλούνται να ψηφίσουν «υπέρ» ή «κατά» για μια νέα σήραγγα. Αλλά υπάρχουν πολλές περισσότερες επιλογές, όπως άλλοι δρόμοι, άλλη θέση για τη σήραγγα, κ.λπ.

2. «Η πραγματική δημοκρατία μπορεί να λειτουργήσει μόνο σε τοπικό επίπεδο».

Με τη δήλωση αυτή τίθεται στους μαθητές το ερώτημα εάν πιστεύουν πως η δημοκρατία μπορεί να λειτουργήσει σε μεγαλύτερες κοινωνίες, όταν οι πολιτικοί δεν είναι γνωστοί σε προσωπικό επίπεδο και δεν μπορεί να προσεγγιστούν άμεσα με ευκολία. Πρόκειται για κάτι που ισχύει για την Ευρωπαϊκή Ένωση η οποία διαθέτει 445 εκατομμύρια πολίτες. Μπορεί η δημοκρατία να λειτουργήσει σε τόσο μεγάλη κλίμακα;

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

1. «Ελευθερία σημαίνει απουσία υποχρεώσεων».

Οι «υποχρεώσεις» μπορεί να είναι πολλά πράγματα: Το να είναι κανείς υπεύθυνος στην κοινωνία του, π.χ. βοηθώντας τους άλλους, βοηθώντας την οικογένειά του, φροντίζοντας τους ηλικιωμένους γονείς ή παππούδες του, φροντίζοντας τα παιδιά του... Υπό μια ευρύτερη έννοια, συμπίπτει με την έννοια της ιδιότητας του πολίτη, ή του να συμπεριφέρεται κάποιος ως «καλός» πολίτης, μην προκαλώντας ζημιές, ή μη ρυπαίνοντας τους δρόμους, κ.λπ.

Εάν συμφωνούν όλοι, εσείς θα μπορούσατε να κάνετε το δικηγόρου του διαβόλου ρωτώντας εάν πιστεύουν πως κάποιος που επιλέγει να μην κάνει τίποτα για την κοινωνία μπορεί να έχει πρόσβαση σε όλα τα οφέλη που παρέχει ένα κράτος πρόνοιας, όπως δωρεάν παιδεία, φτηνή ιατρική περίθαλψη, επίδομα ανεργίας, κ.λπ., για τα οποία οι άλλοι πληρώνουν.

2. «Επειδή υπάρχει ελευθερία του λόγου, θα πρέπει να επιτρέπονται τα ρατσιστικά πολιτικά κόμματα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο».

Εάν ένα πολιτικό κόμμα υποστηρίζει θέσεις οι οποίες αντιτίθενται στις αξίες της ΕΕ, όπως η φυλετική διάκριση, σημαίνει κάτι τέτοιο πως δεν θα πρέπει να έχει δυνατότητα έκφρασης των απόψεών του και να αποκλείεται από την εξουσία;

ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

1. «Εάν ένα κράτος μέλος της ΕΕ πλήττεται από οικονομική κρίση θα πρέπει να λάβει υποστήριξη από άλλα κράτη μέλη της ΕΕ».

Η δήλωση αυτή θέτει το ερώτημα εάν οι χώρες εντός της ΕΕ θα πρέπει να επιδείξουν αλληλεγγύη προς άλλα κράτη μέλη, όταν εκείνα αντιμετωπίζουν προβλήματα. Θα πρέπει η ΕΕ να αποτελεί το είδος της ένωσης στην οποία οι χώρες θα μπορούν να βασίζονται η μία στην άλλη;

2. «Αλληλεγγύη σημαίνει να χρησιμοποιούμε τα χρήματα των φόρων ώστε να εξασφαλίζουμε πως όλοι έχουν αξιοπρεπή κατοικία, τροφή και εκπαίδευση».

Η δήλωση αυτή προκαλεί συζήτηση γύρω από το ζήτημα της επίδειξης αλληλεγγύης σε μια κοινωνία με ανθρώπους που δεν γνωρίζουμε. Θέλουμε να βοηθήσουμε τους πιο φτωχούς δίνοντάς τους χρήματα με δομημένο τρόπο;

Ορισμένοι μαθητές μπορεί να σκεφτούν ότι η φτώχεια είναι κάτι για το οποίο ο κάθε άνθρωπος φέρει προσωπική ευθύνη και για το οποίο η κοινωνία δεν θα πρέπει να πληρώσει. Άλλα ζητήματα θα μπορούσαν να είναι ότι παροχές θα πρέπει να χορηγούνται μόνο σε όσους τις έχουν πραγματικά ανάγκη. Ως δικηγόρος του διαβόλου, ο εκπαιδευτικός μπορεί να ρωτήσει τι θα προτιμούσαν οι μαθητές: Ένα πολύ αυστηρό σύστημα το οποίο ενέχει τον κίνδυνο έκπτωσης των ανθρώπων από την κοινωνία, ή ένα λιγότερο αυστηρό σύστημα, με κίνδυνο οι άνθρωποι να το εκμεταλλευτούν.

ΙΣΟΤΗΤΑ / ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ

1. «Στην επιδίωξη της ισότητας είναι αναγκαία η θετική διάκριση».

Θετική διάκριση = η πρακτική της απόδοσης ειδικών προνομίων σε πρόσωπα μιας ομάδας τα οποία ορισμένες φορές αντιμετωπίζονται με άδικο τρόπο ή δεν αντιπροσωπεύονται επαρκώς στην αγορά εργασίας, στις πιο υψηλόβαθμες θέσεις, κ.λπ. Παραδείγματος χάριν, σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, οι εργοδότες που προσλαμβάνουν ένα άτομο με αναπηρίες δέχονται

οικονομική επιβράβευση ως κίνητρο για την πρόσληψή του.

2. «Όλοι είναι ίσοι, ανεξάρτητα από το πόσο πλούσιοι είναι».

Ο εκπαιδευτικός μπορεί να επισημάνει τη διαφορά ανάμεσα στην επιθυμητή κατάσταση και την πραγματική κατάσταση. Είναι όλοι ίσοι; Θα πρέπει να αντιμετωπίζονται όλοι με τον ίδιο τρόπο; Για παράδειγμα, εάν κάποιος που δείχνει φτωχός εισέλθει σε ένα κατάστημα ειδών πολυτελείας και εάν στο ίδιο κατάστημα εισέλθει κάποιος που δείχνει ευκατάστατος, θα τους συμπεριφερθούν με τον ίδιο τρόπο;

Το βασικό ζήτημα εδώ είναι εάν εξακολουθούμε να ζούμε σε κοινωνία με διαφορετικές κοινωνικές τάξεις. Είμαστε όλοι ίσοι απέναντι στον νόμο, αλλά αυτή η «ισότητα» είναι πραγματική στην πράξη;

ΚΡΑΤΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥ / ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

1. «Για ορισμένα αδικήματα, θα πρέπει να καταστεί δυνατόν να υπάρχει επιλογή ανάμεσα στην πληρωμή ενός μεγάλου χρηματικού προστίμου και τη φυλάκιση».

Η δήλωση αυτή θέτει το ερώτημα, εάν οι μαθητές θεωρούν «δίκαιο» οι πλουσιότεροι να μπορούν να «εξαγοράσουν» την τιμωρία τους. Πρόκειται για ένα συνδυασμό των αξιών της «ισότητας» και του «κράτους δικαίου».

2. «Οι τρομοκράτες έχουν δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, με την κατάλληλη υπεράσπιση».

Η εικόνα της παρουσίασης απεικονίζει την γνωστή ευρωπαϊκή υπόθεση του Anders Breivik, ενός νορβηγού ακροδεξιού τρομοκράτη που πραγματοποίησε τις επιθέσεις του 2011 στη Νορβηγία. Στις 22 Ιουλίου 2011 σκότωσε οχτώ άτομα στο Όσλο, ενώ στη συνέχεια πυροβόλησε και σκότωσε 69 νέους ανθρώπους σε μια καλοκαιρινή κατασκήνωση στη νήσο Utøya. Τον Αύγουστο 2012 καταδικάστηκε για μαζικές δολοφονίες και τρομοκρατία.

Η δήλωση αυτή έχει σκοπό να προκαλέσει τη συζήτηση για το κατά πόσον τέτοιοι άνθρωποι -οι οποίοι εμπλέκονται καταφανώς σε μαζικές δολοφονίες- διατηρούν το δικαίωμα όχι μόνο δίκαιης δίκης αλλά και υπεράσπισης.

ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

1. «Οι δημοσιογράφοι θα πρέπει να τιμωρούνται εάν δημοσιεύουν ψευδείς ειδήσεις».

Η δήλωση αυτή αφορά την ελευθερία του τύπου. Στις μέρες μας, μόνο οι δικτατορίες διαθέτουν νόμους σύμφωνα με τους οποίους μπορεί να ασκηθεί δίωξη στους δημοσιογράφους για ό,τι δημοσιεύουν. Κάτι τέτοιο μπορεί τελικά να οδηγήσει σε λογοκρισία ή σε μέσα ενημέρωσης τα οποία δεν πραγματοποιούν ρεπορτάζ σε ορισμένα θέματα από φόβο δίωξης.

2. «Η ΕΕ δεν θα πρέπει να συνεργάζεται με καθεστώτα που παραβιάζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, ακόμα και εάν η συμφωνία θα ήταν συμφέρουσα για την ΕΕ».

Μπορεί η ΕΕ να πραγματοποιεί εμπορικές και άλλες συμφωνίες με καθεστώτα τα οποία φέρεται να παραβιάζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα; Για παράδειγμα, η ΕΕ συνάπτει συμφωνίες με αφρικανικές χώρες οι οποίες κατ' επανάληψη καταπατούν τα ανθρώπινα δικαιώματα, για να σταματήσουν τους μετανάστες να φτάσουν στην ΕΕ. Η' ορισμένες συμφωνίες είναι απαραίτητες προκειμένου να προμηθευόμαστε κάποιες πρώτες ύλες τις οποίες δεν διαθέτουμε στην Ευρώπη, λ.χ. κοβάλτιο, το οποίο χρησιμοποιείται στα κινητά τηλέφωνα.

ΑΝΟΧΗ / ΠΛΟΥΡΑΛΙΣΜΟΣ

1. «Θα πρέπει να επιτρέπεται να φοράμε θρησκευτικά σύμβολα, όπως σταυρός ή μαντήλα, στο σχολείο και στην εργασία».
Το ζήτημα που τίθεται εδώ είναι εάν οι μαθητές πιστεύουν πως η άσκηση της θρησκείας τους στην εργασία και το σχολείο θα πρέπει να επιτρέπεται.
2. «Επιτρέπεται να χρησιμοποιούμε ρητορική μίσους στο διαδίκτυο, εάν αυτό γίνεται στα πλαίσια μιας κλειστής/μυστικής ομάδας».
Πρόκειται για κάτι που έχουν ξαναδεί οι μαθητές; Είναι κάτι που έχουν κάνει και οι ίδιοι; Πιστεύουν πως πρόκειται για κάτι που μπορεί να βλάψει ορισμένες ομάδες; Ή μήπως βασίζονται στην ελευθερία λόγου που διαθέτουν;

ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑΣ

1. «Είναι ηθική υποχρέωση κάθε χώρας της ΕΕ να βοηθά τους αιτούντες άσυλο».
Αιτών άσυλο = «Ένα πρόσωπο το οποίο από φόβο δίωξης για λόγους φυλής, θρησκείας, κοινωνικής ομάδας, ή πολιτικής πεποίθησης, έχει περάσει ένα διεθνές σύνορο προς το έδαφος χώρας στην οποία ελπίζει να του χορηγηθεί άσυλο».
Σημείωση: Δεν πρόκειται για έννοια ταυτόσημη με τους οικονομικούς μετανάστες (άνθρωποι που μεταναστεύουν για οικονομικούς λόγους). Το καθεστώς του αιτούντα άσυλο είναι πάντοτε προσωρινό, μέχρι η χώρα, στην οποία το πρόσωπο αιτείται άσυλο, να του χορηγήσει ή να του αρνηθεί το καθεστώς πρόσφυγα.
Το βασικό ζήτημα εδώ είναι: Γίνεται σεβαστή η ανθρώπινη αξιοπρέπεια των μη Ευρωπαίων; Η δήλωση αυτή συνήθως θέτει ζητήματα όπως είναι αυτό της καλής ενσωμάτωσης, της επιλογής στην παροχή βοήθειας ανάμεσα σε συμπατριώτες σου και αλλοδαπούς, των καλών προθέσεων των αλλοδαπών, κ.λπ.
Σημείωση: Υπάρχει ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων στο εσωτερικό της ΕΕ, κάτι που σημαίνει ότι οι πολίτες της ΕΕ δεν είναι ποτέ «αιτούντες άσυλο». Εάν αναφερθεί κάτι τέτοιο από τους μαθητές, ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να τους διορθώσει.
2. «Τα βασανιστήρια θα πρέπει να επιτρέπονται προκειμένου να λαμβάνονται πληροφορίες που θα παρεμποδίσουν ενδεχόμενες νέες τρομοκρατικές επιθέσεις».
Τα βασανιστήρια απαγορεύονται στην ΕΕ, ανεξάρτητα από τον επιδιωκόμενο στόχο.
Συμφωνούν με αυτό οι μαθητές; Μήπως θεωρούν πως θα μπορούσαν να είναι θεμιτά σε ορισμένες περιπτώσεις;

ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

- Δημοκρατία και ανθρώπινα δικαιώματα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: www.europarl.europa.eu/about-parliament/el/democracy-and-human-rights
- Διαβάστε περισσότερα για τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης: https://ec.europa.eu/info/aid-development-cooperation-fundamental-rights/your-rights-eu/eu-charter-fundamental-rights_en
- Διαβάστε περισσότερα για το Βραβείο Ζαχάρωφ στη διεύθυνση www.europarl.europa.eu/sakharovprize

